

SIMON CRITCHLEY

«Ένα βιβλίο που μπορεί να σας σώσει τη ζωή!»

Simon May, *New Humanist*

Το βιβλίο των
νεκρών
φιλοσόφων

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΓΙΑΝΝΗΣ Ε. ΑΝΔΡΕΟΥ

γ' έκδοση

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

Περιεχόμενα

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗ 13

ΕΙΣΑΓΩΓΗ 21

Μαθαίνοντας να πεθαίνουμε - Σωκράτης 29

Το να πεθαίνεις γελώντας 38

Γράφοντας για νεκρούς φιλόσοφους 49

ΚΑΜΙΑ 190ΑΡΙΑ ΝΕΚΡΟΙ ΦΙΛΟΣΟΦΟΙ 65

Προσωκρατικοί, Κοσμολόγοι, Σοφοί και Σοφιστές

Θαλής 70 • Σόλων 71 • Χίλων ή Χείλων 72 • Περίανδρος 72 •

Επιμενίδης 72 • Αναξίμανδρος 74 • Πυθαγόρας 74 •

Τιμύχα 78 • Ηράκλειτος 80 • Αισχύλος 81 •

Αναξαγόρας 83 • Παρμενίδης 83 • Ζήνων ο Ελεάτης 84 •

Εμπεδοκλής 86 • Αρχέλαος 88 • Πρωταγόρας 89 •

Δημόκριτος 91 • Πρόδικος 93

Πλατωνικοί, Κυρηναϊκοί, Αριστοτελικοί και Κυνικοί

Πλάτωνας 97 • Σπεύσιππος 99 • Ξενοκράτης 100 •

Αρκεσίλαος 100 • Καρνεάδης 100 • Ηγησίας 101 •

Αριστοτέλης 102 • Θεόφραστος 104 • Στράτων 105 •

Λύκων 105 • Δημήτριος 106 • Αντισθένης 106 •

Διογένης ο Κυνικός 107 • Κράτης ο Θηβαίος 110 •

Ιππαρχία 111 • Μητροκλής 111 • Μένιππος 113

Σκεπτικοί, Στωικοί και Επικούρειοι

Ανάξαρχος 117 • Πύρρων 118 • Ζήνων ο Κιτιεύς 120 •
Αρίστων 123 • Διονύσιος 123 • Κλεάνθης 123 •
Χρύσιππος 124 • Επίκουρος 126 • Λουκρήτιος 131

Κινέζοι κλασικοί φιλόσοφοι

Κονγκ Ζι ή Κομφούκιος 139 •
Λάο Ζι ή Λάο Τζου ή Λάο Τσε 142 • Μο Ζι 143 •
Μενγκ Ζι ή Μένκιος 144 •
Ζουάνγκ Ζι ή Τσουάνγκ Τζου 145 • Χαν Φέι Τζου 151 •
Το Ζεν και η τέχνη της αποβίωσης 152

Ρωμαίοι (σοβαροί και γελοίοι) και Νεοπλατωνικοί

Κικέρων 157 • Σενέκας 159 • Πετρώνιος 164 •
Επίκτητος 165 • Πολέμων ο Λαοδικεύς 168 •
Περεγρίνος ο Πρωτεύς 168 • Μάρκος Αυρήλιος 169 •
Πλωτίνος 171 • Υπατία 174

Οι θάνατοι των χριστιανών αγίων

Απόστολος Παύλος 179 • Ωριγένης 183 •
Άγιος Αντώνιος 185 • Άγιος Γρηγόριος Νύσσης 189 •
Άγιος Αυγουστίνος 191 • Βοήθιος 195

Φιλόσοφοι του Μεσαίωνα: χριστιανοί, μουσουλμάνοι, ιουδαίοι

Βέδας ο αιδέσιμος 201 • Ιωάννης Σκότος Εριγένης 202 •
Αλ Φαράμπι 204 • Αβικέννας ή Ιμπν Σίνα 206 •
Άγιος Ανσέλμος 208 •
Σολομών Ιμπν Γκεμπιρόλ ή Αβικεμπρόν 211 •
Αβελάρδος 211 • Αβερρόης ή Ιμπν Ρουσντ 214 •
Μωσής Μαϊμονίδης ή ραβίνος Μοσέ μπεν Μαϊμόν 217 •
Σοχραβάρντι 218

Η φιλοσοφία στο λατινικό Μεσαίωνα

Μέγας Αλβέρτος ή Αλμπέρτους Μάγκνους 223 •
Άγιος Θωμάς Ακινάτης 224 •

Άγιος Μποναβεντούρα ή Τζοβάνι ντε Φιντάντσα 227 •
Ραμόν Γιουλ ή Ρεϋμόν Λουλύ 228 •
Σιγήρος της Βραβάντης ή Σιγκέριους ντε Μπραμπαντία 230 •
Άγιος Ιωάννης Ντανς Σκότος ή Ιωάννης Ντούνσιους 231 •
Γουλιέλμος του Όκαμ 232

Αναγέννηση, Μεταρρύθμιση και Επιστημονική Επανάσταση
Φιτσίνο 237 • Πίκο ντε λα Μιράντολα 239 • Μακιαβέλλι 240 •
Ερασμος 242 • Άγιος Τόμας Μορ 243 • Λούθηρος 246 •
Κοπέρνικος 248 • Μπράχε 249 • Ράμους ή Ραμέ 250 •
Μονταίν 251 • Μπρούνο 255 • Γαλιλαίος 258 •
Μπέικον 258 • Καμπανέλλα 261

Ορθολογιστές (υλιστές και μη), Εμπειριστές και Θρησκευτικοί Αντιφρονούντες

Γκρότιους ή Χρουτ 265 • Χομπς 266 •
Ντεκάρτ ή Καρτέσιος 269 • Ελισάβετ της Βοημίας 271 •
Γκασσεντί 274 • Λα Ροσφουκό 275 • Πασκάλ 277 •
Γκέλενκς (ορθό: Χέυλινκς) 281 • Ανν Κόνγουεϋ 283 •
Λοκ 284 • Κύντγουερθ 288 • Σπινόζα 290 •
Μαλ(ε)μπράνς 295 • Λάιμπνιτς 296 • Βίκο 299 •
Σάφτσμπερυ ή Σέιφτσμπερυ 300 • Τόλαντ 301 • Μπέρκλεϋ 303

Οι *Philosophes*, οι υλιστές και οι σαντιμενταλιστές

Μοντεσκιέ 309 • Βολταίρος 311 •
Ραντικατί ντι Πασσεράνο 313 • Ντι Σατλέ 317 •
Λα Μετρί 319 • Χιουμ 321 • Ρουσό 324 • Ντιντερό 329

Πολλοί τελείως Γερμανοί και μερικοί όχι και τόσο

Βίνκελμαν 333 • Καντ 334 • Μπερκ 338 •
Γούλστονκραφτ 339 • Κοντορσέ 340 • Μπένθαμ 341 •
Γκαίτε 344 • Σίλλερ 345 • Φίχτε 345 • Χέγκελ 346 •
Χαίλντερλιν 351 • Σέλλινγκ 352 • Νοβάλις 353 •
Κλάιστ 355 • Σοπενχάουερ 356 • Χάινε 360 •
Φόουερπαχ 361 • Στίρνερ 362

**Οι μετρ της καχυποψίας και μερικοί
αυποψίαστοι Αμερικανοί**

Έμερσον 367 • Θορό 369 • Μιλ 369 • Δαρβίνος 371 •
Κίρκεγχορ 372 • Μαρξ 374 • Τζέιμς 376 • Νίτσε 380 •
Φρόντ 384 • Μπερξόν 386 • Ντιούι 387 •

**Ο μακρύς εικοστός αιώνας, Α': Η φιλοσοφία σε καιρό
πολέμου**

Χούσσερλ 393 • Σανταγιάνα 394 • Κρότσε 397 •
Τζεντίλε 397 • Γκράμσι 397 • Ράσσελ 399 • Σλικ 401 •
Λούκατς 403 • Ρόζενβαϊγκ 404 • Βιτγκενστάιν 407 •
Χάιντεγκερ 410 • Κάρναπ 413 • Στάν 416 • Μπένγιαμιν 418

**Ο μακρύς εικοστός αιώνας, Β': Αναλυτικοί, Ευρωπαίοι,
μερικοί που πνέουν τα λοίσθια και μια εγγυθανάτια
εμπειρία**

Γκάνταμερ 423 • Λακάν 425 • Αντόρνο 427 • Λεβινάς 431 •
Σαρτρ 435 • Μποβουάρ 438 • Άρεντ 440 •
Μερλό-Ποντύ 443 • Κουάιν 445 • Βάιλ 446 •
Έιερ (ή Αίερ) 449 • Καμύ 454 • Ρικέρ 455 • Μπαρτ 455 •
Ντέιβιντσον 456 • Αλτουσέρ 459 • Ρολς 461 • Λυοτάρ 463 •
Φανόν 464 • Ντελέζ 467 • Φουκό 468 • Μποντριγιάρ 472 •
Ντερριντά 473 • Ντεμπόρ 478 • Ζανικό 478 • Κρίτσελντ 480

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΛΟΓΙΑ 481

Κτιστότητα

**ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΕΣ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ
ΚΑΙ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ 489**

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 493

Γενικά έργα αναφοράς

Γενική βιβλιογραφία

Εκλογή ελληνικής βιβλιογραφίας

«Τον θάνατο; Δεν τον σκέφτομαι»

Αν αληθεύει αυτό το σχόλιο που αποδίδεται στον Ζαν-Πολ Σαρτρ, τότε εκείνος κατείχε σπάνια θέση μεταξύ των φιλοσόφων: ελάχιστοι ήταν εκείνοι που δε βασανίζονταν από ιδέες του θανάτου.

Στο βιβλίο αυτό, που καλύπτει ευρύτατο πεδίο και προσφέρει αμέτρητα ερεθίσματα, ο Σάιμον Κρίστολεϋ υποστηρίζει ότι το ερώτημα τι συνιστά «καλό θάνατο» βρίσκεται πάντα στο επίκεντρο της φιλοσοφίας, από την αρχαιότητα ως σήμερα. Αλλά, τι μαθήματα μπορούμε να αντλήσουμε από τον θάνατο των ίδιων των φιλοσόφων; Από τις 190 περιπτώσεις που εξιστορούνται εδώ, πολλοί πέθαναν με τρόπο αλλόκοτο, και υπάρχουν άφθονα περιστατικά αλλοφροσύνης, φονικά, αυτοκτονίες, πάθη με τη σοβαρή (αλλά και με τη φαιδρή) έννοια. Ο Ηράκλειτος πέθανε από ασφυξία σκεπασμένος με κοπριά· ο Αριστοτέλης αυτοκτόνησε με ακόνιτο· ο Εμπεδοκλής όρμησε εθελούσια στον κρατήρα της Αίτνας για να γίνει θεός· ο Χέγκελ, πεθαίνοντας, είπε: «Ένας μόνο με καταλάβαινε στη ζωή μου... Κι ούτε κι αυτός με κατάλαβε»· ο Τζέρεμι Μπένθαμ ζήτησε να τον ταριχεύσουν – σήμερα εκτίθεται σε κοινή θέα στο University College London· ο Νίτσε έπαθε νευρικό κλονισμό στο Τορίνο και βυθίστηκε στην τρέλα...

Με αναφορές που εκτείνονται από τα αυτοσαρκαστικά επιθανάτια χαϊκού των δασκάλων του Ζεν ως τα τελευταία λόγια αγίων της χριστιανοσύνης και σοφών της εποχής μας, το Βιβλίο των νεκρών φιλοσόφων είναι ένα στοχαστικό και απολαυστικό βιβλίο. Όπως δείχνει ο Κρίστολεϋ, όταν μελετάμε τι είπαν οι μεγάλοι στοχαστές για τον θάνατο, ανανεώνεται η πίστη μας στη ζωή και καταλήγουμε να εξετάζουμε το νόημα της ευτυχίας· το κατά πόσο είναι εφικτή, κατά πόσο μπορεί να έχει διάρκεια. Μαθαίνοντας πώς να πεθαίνουμε, μαθαίνουμε πώς να ζούμε.

«Ίσως παραξενευτείτε, αλλά στις φαινομενικά μακάβριες σελίδες που ακολουθούν με απασχολεί διαρκώς η ευτυχία, το νόημά της και το πώς μπορεί να γίνει εφικτή...»

από την εισαγωγή του συγγραφέα

ISBN 978-960-16-3188-2

Βοηθ. κωδ. μηχ/σης 7188

9 789601 631882

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ
www.patakis.gr